

Haemorrhagia post partum

T. DE NEEF¹ EN A. FRANX², MET MEDEWERKING VAN J. VAN ROOSMALEN³

¹ Fysicus, onafhankelijk auteur van VOKS2i

² Voorzitter Commissie Indicatoren, lid bestuur Stichting Perinatale Registratie Nederland (namens de NVOG) en gynaecoloog-perinatoloog, Sint Elisabeth Ziekenhuis, Tilburg

³ Gynaecoloog-perinatoloog, afdeling verloskunde, LUMC, en afdeling Metamedica, VUmc, Amsterdam

INLEIDING

Met het computerprogramma LVRinsight kunnen we LVR2-data inzichtelijk maken. Het kan inzicht geven en leiden tot hypothesen die daarna wetenschappelijk moeten worden onderzocht. Ditmaal aandacht voor een trend; één waarbij alle correlatieanalyses geen indicatie opleveren over de oorzaak.

BLOEDVERLIES

Wij definiëren haemorrhagia post partum (HPP) als bloedverlies van 1000 ml of meer. Uit de gegevens van de LVR2 voor 2008 blijkt dat HPP tegenwoordig voorkomt bij 7,5% van alle tweedelijnsbevallingen. Het percentage stijgt jaarlijks. In 2008 was het de helft hoger dan 10 jaar geleden! Zelfs bij een volstrekt schone referentiegroep treedt dit op. Zie figuur 1 voor de trend bij 253.000 partus met uitsluitend atermen patiënten die al voor het begin van de partus in de tweede lijn werden begeleid, met een eenling in hoofdligging, zonder inleiding, kunstverlossing of sectio.

Een kwart tot een derde van alle HPP's treedt op bij manuele placenta-verwijdering (MPV). De kans op HPP bij MPV is hoog en stijgt ook met de jaren: van 50% in 1999 tot 65% in 2008. Bovendien nam in deze jaren het percentage MPV's toe van 2% naar 3,6%. Zodoende is een deel van de stijging van het totale percentage HPP's in deze referentiegroep toe te schrijven aan de toename van het percentage MPV's. Maar ook voor patiënten die geen MPV kregen nam het percentage

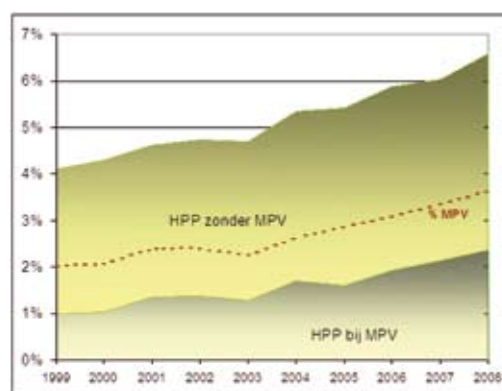
HPP's toe (van 3% tot 4% in deze referentiegroep). In minder 'schone' groepen zijn de percentages hoger, met name bij meerlingen, oudere moeders en zware kinderen. Maar de trend is altijd hetzelfde.

Wij vroegen Jos van Roosmalen om commentaar:

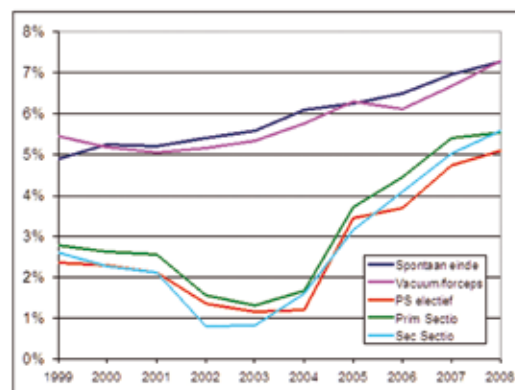
De toegenomen frequentie van HPP en MPV roept een aantal vragen op. Gelijkaardige gegevens zijn gepubliceerd voor Canada en Australië. De frequentie van HPP nam in Canada over 13 jaar met 23% toe, van 4,1% in 1991 tot 5,1% in 2004.¹ In Australië was de frequentie 4,7% in 1994 en 6,0% in 2002.² Omdat onze cijfers alleen op de LVR2 berusten, kunnen we ze niet direct spiegelen. Voor internationale vergelijkingen zou voor Nederland het percentage HPP over alle bevallingen (dus eerste en tweede lijn gecombineerd) moeten worden berekend, dat zonder twijfel lager is dan de bovengenoemde 7,5%.

Er wordt wel gesuggereerd dat de toegenomen frequentie van HPP's samenhangt met de toegenomen frequentie van sectio caesarea. In de Canadese en Australische studies kon dit echter niet worden bevestigd en de cijfers voor onze 'schone' groep tonen aan dat de toename van sectio's zeker niet de enige verklaring kan zijn.

Met de enorme aantallen partus waarover LVRinsight beschikt, kunnen wij ook de trend laten zien in percentage HPP's naar wijze van bevallen. Figuur 2 geeft de resultaten voor de 940.000 atermen eenlingen in de LVR2 van de afgelopen tien jaar. Bij vaginale baringen

Figuur 1. HPP-percentages bij een 'schone' groep.

Figuur 2. Kans op HPP bij atermen eenlingen naar wijze van baring.

(spontaan dan wel kunstverlossing) is het percentage HPP's hoger dan bij sectio caesarea. Maar de toename met 50% is minder spectaculair dan de verdubbeling die heeft plaatsgevonden bij sectio's. Zelfs bij de electieve primaire sectio; een extra reden om daar zeer terughoudend mee te zijn. Overigens is de manier waarop men het bloedverlies vaststelt (schatten of meten) mogelijk nog van belang, maar dat kan de daling van HPP tussen 2002 en 2005 bij alle vormen van sectio niet verklaren. Verder vraag ik mij

af of de stijging van HPP en MPV mede kan worden veroorzaakt door veranderingen in de op de verloskamers aanwezige obstetrische expertise.

Elders in dit nummer van het NTOG staat een interessant artikel van collega's van het Amphia Ziekenhuis te Breda. (zie pagina 204) Die wisten met behulp van een nieuw lokaal protocol het percentage MPV's te reduceren van 5,4% in 2007 naar 3,4% in 2008. Daar moet wel bij worden opgemerkt dat hun percentage in 2007 ver boven het landelijk gemiddelde lag.

TEN SLOTTE

Wij zullen voor volgende afleveringen van deze column een aantal rubrieken uit de LVR2 doorlichten. Suggesties daarvoor van lezers worden ten zeerste op prijs gesteld. Onze dank gaat uit naar Stichting Perinatale Registratie Nederland voor de kwantitatieve verificatie van de berekeningen.

Literatuur

1. Joseph KS, Rouleau J, Kramer MS, et al. Investigation of an increase in postpartum haemorrhage in Canada. *BJOG* 2007;114:751-9.
2. Ford JB, Roberts CL, Simpson JM, et al. Increased postpartum hemorrhage rates in Australia. *Int J Gynaecol Obstet* 2007;98:237-43.

CORRESPONDENTIEADRES

E-mail: tdeneef@qolor.nl